

Julkisen taiteen ohjelma

Vapaa-ajan lautakunta 13.2.2024

Kaupunginhallitus 25.3.2024

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	2
1.1. Ohjelman laatiminen	3
1.2. Ohjelman kytkeytyminen Porin kaupungin strategiaan.....	4
2. Julkisen taiteen vaiheita Suomessa ja Porissa	4
3. Julkisen taiteen tehtävät.....	5
4. Julkisen taiteen sijoituspaikat	5
4.1. Erityisesti huomioitavat alueet.....	5
5. Toimijat ja toimielimet.....	6
5.1. Julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä	7
5.2. Kaupunkikuvatoimikunta	7
5.3. Sivistystoimiala, kulttuuriyksikkö	7
5.4. Tekninen toimiala	8
5.5. Elinvoima- ja ympäristötoimiala.....	8
6. Prosenttiperiaatteen toteuttaminen Porin kaupungissa.....	9
6.1. Kiinteät julkiset teokset.....	9
6.2. Lyhytaikaiset ja aineettomat julkiset teokset	12
7. Lahjoitukset ja aloitteet.....	12
7.1. Omaehtoiset, paikkasidonnaiset taideteokset ja katutaide	12
8. Ylläpito ja elinkaari.....	12
9. Ylläpidon työnjako ja rahoitus.....	13
10. Arviointi ja kehittäminen	13

1. Johdanto

Tämä julkisen taiteen ohjelma kuvaa Porin kaupungin roolin julkisen taiteen edistäjänä. Ohjelma kattaa Porin kaupungin oman rakennustoiminnan huomioiden kaupunkiympäristön rakentamista säätelevän lainsäädännön ja niitä linjaavat ohjeistukset. Se määrittelee julkisen taiteen hankinnan ja ylläpidon menettelytavat niin, että ne tulevat järjestelmällisesti huomioiduksi osana kaupungin päätöksentekoa ja toimintaa.

Julkisella taiteella tarkoitetaan julkisessa tilassa olevaa taidetta, joka on hankittu julkisella tai yksityisellä rahoituksella. Rahoitus voidaan esimerkiksi osoittaa joko julkisen rakennushankkeen määrärahoista tai sen osuus voidaan määritellä tontinluovutusehdossa yksityiselle

rakennusyritykselle. Julkista taidetta ovat esimerkiksi muistomerkit ja veistokset, mutta sitä voivat olla myös väliaikainen taide esimerkiksi tapahtumina tai yhteisöllisenä taidetoimintana.

Taideohjelman lainsäädännöllinen tausta on Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 2000) tavoitteessa edistää hyvää ja käyttäjien tarpeita palvelevaa, terveellistä, turvallista sekä viihtyisää elinympäristöä, joka on myös esteettisesti tasapainoinen ja sosiaalisesti toimiva. Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019, 3 §) sisällyttää julkisen taiteen edistämisen osaksi kunnan kulttuuritoiminnan järjestämistä. Lain mukaan kunnan tulee edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä sekä luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle, sekä edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa.

Valtakunnallisena ministeriöiden suosituksena on, että prosentti rakennushankkeiden kustannuksista käytetään taiteeseen. Porin kaupungin julkisen taiteen ohjelma koskee kaupungin rakennushankkeita ja omistamia maa-alueita.

Ohjelman tavoitteena on taiteen avulla lisätä porilaisten elinympäristön viihtyisyyttä ja kasvattaa kaupungin houkuttelevuutta asuinpaikkana sekä työympäristönä. Ohjelman toteuttaminen parantaa kaupunkiympäristön esteettistä laatua, edistää kuntalaisten hyvinvointia ja vahvistaa Porin vetovoimaisuutta työ- ja asuinpaikkakuntana.

Kohti kestävää arkkitehtuuria. Suomen arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmassa 2022–2035 (Valtioneuvoston julkaisu 2022:1) todetaan, että tavoitetilassa 2035 rakennetun ympäristön yhteys sosiaali- ja terveystieteiden ymmärretään nykyistä laajemmin. Mm. julkinen taide nähdään osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Ympäristöpsykologian näkökulmat esimerkiksi ihmisen ja ympäristön välisestä vuorovaikutuksesta sekä kauneuden kokemuksesta ja moniaistisuudesta otetaan suunnittelussa huomioon.

1.1. Ohjelman laatiminen

Kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkonen nimesi 10.9.2019 julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän, jonka tehtävänä on yhtenäisen toimintatavan muodostaminen sekä yksiselitteisen ohjeistuksen antaminen koskien Porin kaupungin julkisen taiteen hankintoja ja hankintoihin liittyviä tiedusteluita. Työryhmän puheenjohtajaksi kaupunginjohtaja nimesi kulttuuriyksikön päällikön ja jäseniksi Porin Lastenkulttuurikeskuksen johtajan, Porin taidemuseon tutkimuspalvelujen intendentin, Satakunnan Museon rakennustutkijan, asemakaava-arkkitehdin ja infran kunnossapidon toimintayksikön esimiehen.

Tämän ohjelman on laatinut julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä vuosina 2020–2023. Se on kuullut tonttipäällikkö Elisa Lainetta, rakennusvalvontayksikön päällikkö Mikko Nurmista, yhdyskuntasuunnittelija Sari Kiviojaa, vastaavaa asiantuntijaa Vuokko Kemppi-Vienolaa, infrayksikön toimialajohtaja Markku Koppelomäkeä, infrajohtamisen toimintayksikön esimiestä Sanna Välimäkeä, tilayksikön päällikkö Mikko Viitalaa sekä sivistystoimialan toimialajohtaja Esa Kohtamäkeä.

1.2. Ohjelman kytkeytyminen Porin kaupungin strategiaan

Julkisen taiteen ohjelma nivoutuu Porin kaupungin voimassa olevaan strategiaan ja sitä päivitetään tarpeen mukaan. Laatimishetkellä voimassa olevan, vuoteen 2030 ulottuvan strategian tavoitteena ovat ylivertaiset asuinympäristöt ja keskustan kehittäminen sekä moni-ilmeisten asuinalueiden ja niiden palvelutasojen ja arvojen vahvistaminen. Lisäksi julkinen taide kannustaa omaehtoiseen liikkumiseen avoimessa kaupunkitilassa.

Porin kaupungin kulttuuriyksikön KulttuuriPori 2030 -ohjelman teemakokonaisuudessa Kasvava Pori – kulttuuri ja taide kaupungin kehittämisessä mainitaan julkisen taiteen edistämiseen sitouttavan voimassa olevan taideohjelman hyödyntäminen Porin kaupungin päätöksenteossa.

2. Julkisen taiteen vaiheita Suomessa ja Porissa

Taidetta alettiin Suomessa palauttaa laajemmin osaksi arkkitehtuuria 1930-luvulla. Keväällä 1939 eduskunnassa hyväksyttiin Ruotsin mallin inspiroimana eduskunnassa toivomusponsi, jonka mukaan rakennussuunnitelmia laadittaessa olisi varattava enintään 1 % myönnetystä rakennusmäärärahoista käytettäväksi asianomaisen rakennuksen taiteelliseen koristamiseen ”mikäli rakennuksen laatu ja tarkoitus sellaista saattavat edellyttää”. Taide oli hiljattain itsenäistyneelle valtiolle keino välittää tärkeiksi kokemiaan arvoja kansalaisille.

Suomalaisista kaupungeista mm. Helsinki ja Oulu ovat toteuttaneet prosenttiperiaatetta pitkään ja kattavasti. Satakunnan kunnista Raumalla prosenttiperiaatetta on sovellettu pisimpään, vuodesta 1980 lähtien. Porin kaupungin taide- ja muistomerkkitoimikunta hankki taidetta systemaattisesti kaupungin tiloihin 1950-luvun lopulta alkaen.

Porin vanhin ulkoveistos on Emil Cedercreutzin Äestäjä vuodelta 1920. Prosenttiperiaatetta on Porissa toteutettu vaihtelevasti vuosikymmenten saatossa. Varhaisimmat esimerkit ovat 1960-luvulta, jolloin mm. Teknilliseen oppilaitokseen tilattiin Juhani Tarnan seinämaalaus Savuja. Uusimpiin julkisiin taideteoksiin lukeutuvat mm. Vähärauman ja Pohjoisväylän kouluihin yhdessä oppilaiden kanssa toteutetut taideteokset sekä Pekka ja Teija Isorättyän suunnittelema Jyrki Kankaan muistomerkki Bass String Wings.

3. Julkisen taiteen tehtävät

Monimuotoisuudestaan johtuen julkinen taide voi liittyä ympäristöönsä monilla eri tavoin. Se voi olla vapaasti tilassa oleva itsenäinen teos, kuten ulkoveistos, tai kytkeytyä osaksi rakennuksen arkkitehtuuria. Taitelijat voivat osallistua kaupunkitilan tai infrastruktuurin suunnitteluun, jolloin taiteilija voi antaa panoksensa esimerkiksi meluvallin tai valaistuksen toteutukseen. Julkinen taide voi olla myös tilapäinen taiteilijoiden toteuttama tapahtuma tai hanke.

Julkinen taide parantaa rakennetun ympäristön laatua ja tekee tiloista ainutkertaisia. Satakunnan kulttuuristrategian 2030 mukaan julkinen taide lisää vetovoimaisuutta, parantaa elinympäristöjen viihtyisyyttä, tuottaa osallisuutta sekä luo edellytyksiä taiteelliselle työlle.

4. Julkisen taiteen sijoituspaikat

Julkista taidetta voidaan toteuttaa julkisiin ja yksityisrahoitteisiin rakennuksiin lisäämään ulko- ja sisätilojen viihtyisyyttä. Kyseessä voi olla esimerkiksi rakennuksen julkisivuun kiinteästi liittyvä teos, tai vapaasti tilassa seisova veistos. Infrarakentamisessa julkista taidetta voidaan toteuttaa esimerkiksi viheralueille, kiertoliittymiin tai meluvalleihin. Julkinen taide voi olla myös yhteisöllinen projekti tai tapahtumia, joita toteutetaan tietyllä alueella asuvien tai tiettyä rakennusta käyttävien ihmisten elämänlaadun parantamiseksi.

Kaupungin suunnittelua ja rakentamista ohjaavat Maankäyttö- ja rakentamislaki (MRL) sekä valtioneuvoston päätöksellä (2017) asetetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, joilla edistetään luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön kestäväää käyttöä. Lisäksi on huomioitava maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja yksittäiset kohteet (rakennukset).

Julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä vastaa Porin alueella kokonaiskuvan hallinnasta julkisen taiteen sijoittamisen suhteen. Työryhmä huomioi työssään olemassa olevat julkiset teokset, tulevat hankkeet sekä kaupunkikehittämisen suunnitelmat ja tavoitteet, rakennetun ympäristön ominaispiirteet, kulttuuriympäristöt sekä niiden kulttuurihistoriallisten ja kaupunkikuvallisten arvojen säilymisen. Julkinen taide voi rikastuttaa olemassa olevia kulttuuriympäristöjä, joskin varsinkin pysyvien taideteosten toteuttaminen suojelukohteisiin vaatii aina tarkkaa harkintaa.

4.1. Erityisesti huomioitavat alueet

Porin kansallinen kaupunkipuisto on Porin kaupungin vuonna 2002 perustama MRL:n mukainen kulttuuri- ja luonnonympäristöjen kokonaisuus kaupunkikeskustassa. Paikallista, kaupunkikeskustan arvokkaimpia luonto- ja kulttuuriympäristöalueiden verkostoa kattavan kansallisen kaupunkipuiston alueiden suunnittelua ohjaa kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelma, johon Porin kaupunki on

sitoutunut ja joka on ympäristöministeriön vahvistama. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kuvataan alueiden yksilöllisiä, suunnittelussa huomioitavia ympäristön erityispiirteitä ja arvoja, joihin alueille suunniteltavat hankkeet tulee suhteuttaa ja joiden arvoa julkisella taiteella voidaan edistää.

Porin kansallisen kaupunkipuiston kehittämistä koordinoi Porin kaupunkisuunnittelun vastaava asiantuntija, jota tulee konsultoida suunnitelmissa, jotka koskevat kaupunkipuiston rajattua aluetta, esimerkiksi Luotojen (ml. Kirjurinluoto), Pohjois- ja Etelärannan, keskustan puistojen ja puistoakseleiden tai Isomäen ja Porin metsän alueita.

Kulttuuri- ja luonnonarvoiltaan merkittävässä ja arvokkaassa ympäristössä tulee hankkeita suunniteltaessa huomioida ennakoivasti hankkeiden yhteensovittaminen ympäristössä jo oleviin valtakunnallisiin tai maakunnallisiin tunnistettuihin arvoihin, joita ei saa heikentää. Tällaisia ovat Porissa valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö -alueet (RKY/Museovirasto/Satakunnan museo), valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisema (Ympäristöministeriö) sekä maakunnalliset ja paikallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt (Asemakaavoitus/Porin kaupunki sekä Satakunnan maakuntakaava/Satakuntaliitto). Museoviraston valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö kattaa karkeasti luetellen keskustan tärkeimmät RKY-alueet: Luotojen alue, Porin teollisuusmaisema, Kivi-Pori ja keskustan koulukorttelit. RKY-alueille suunniteltavien ja toteutettavien hankkeita suunniteltaessa on huomioitava säilynyt kulttuuriympäristö ja konsultoitava sen osalta museoviranomaista eli paikallisen vastuumuseon asiantuntijaa.

Porin keskustan alueita suunnitellaan ja toteutetaan kaupunkikeskustan kehittämisohjelman puitteissa. Kehittämisohjelman tavoitteena on houkuttaa alueelle enemmän kävijöitä ja asukkaita, tuottaa parempaa kaupunkiympäristöä ja kaikkien kaupunkia. Kehittämisohjelmassa julkinen taide nähdään arkkitehtuurin ja rakennetun ympäristön kaltaisena teemana, jonka arvot tunnustetaan ja niitä vaalitaan. Julkinen taide on osa kaupunkikeskustan identiteettiä ja arvoja sekä keino lisätä kaupunkiympäristön viihtyisyyttä sekä vetovoimaa. Kaupunkikeskusta on julkisen taiteen sijoittumispaikkana keskeinen ja taide integroidaan osaksi julkisten tilojen ja alueiden suunnittelun sekä uudistamisen prosessia. Taiteen toteutusmahdollisuudet tarkastellaan hankekohtaisesti.

5. Toimijat ja toimielimet

Erityisesti kiinteän julkisen taideteoksen toteuttaminen edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä kaupunkikonsernin eri yksiköiden välillä. Tässä luvussa kuvataan kaupungin toimielimet ja asiantuntijat, joiden tehtäväkenttään julkinen taide liittyy.

5.1. Julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä

Toimii Porin kaupungin julkisen taiteen asiantuntijaelimenä, mukaan lukien yleiset kaupunkikuvaa laajemmin koskevat uudistushankkeet. Antaa lausuntoja julkista taidetta koskeviin kysymyksiin ja aloitteisiin. Työryhmän nimeää kaupunginjohtaja. Siinä on edustusta kulttuuriyksiköstä, infrayksiköstä ja kaupunkisuunnittelusta.

5.2. Kaupunkikuvatoimikunta

Kaupunginhallituksen asiantuntijaelin, jonka tehtävänä on antaa arkkitehtuuria ja kaupunkikuvallisia ominaisuuksia koskevia lausuntoja merkittävistä rakennushankkeista ennen rakennuslupien käsittelyä sekä merkittävistä kaupunkikuvaan vaikuttavista julkisten tilojen hankkeista ja asemakaavoista.

Kaupunkikuvatoimikunta toimii yhdessä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa maankäyttö- ja rakennuslain 167 §:n tarkoittamana viranomaisena, joka osaltaan valvoo, että liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat täyttävät hyvän kaupunkikuvan ja viihtyisyyden vaatimukset, sekä rakennusjärjestyksen 32 §:n tarkoittamana työryhmänä, joka ohjaa julkisten ulkotilojen käyttöä.

5.3. Sivistystoimiala, kulttuuriyksikkö

Kulttuuriyksikön päällikkö

Toimii julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän puheenjohtajana.

Porin taidemuseo

Toimii julkisen taiteen asiantuntijana ja tekee kaupungin julkiseen taiteeseen liittyvää perustutkimusta sekä kokoaa ja ylläpitää teoksiin liittyvää arkistoa. Taidekonservaattori konservoi julkisia taideteoksia soveltuvin osin.

Kokoelmayksikön intendentti on julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän jäsen ja museonjohtaja varajäsen.

Satakunnan Museo

Valvoo, että kulttuuriympäristöt ja -maisemat huomioidaan julkisten taiteen suunnittelussa ja sijoittamisessa. Satakunnan Museon rakennustutkija toimii julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän jäsenenä. Esinekokoelmien amanuenssi on julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän varajäsen.

Lastenkulttuurikeskus Kruunupää

Toteuttaa kaupunkitiloihin pysyviä ja lyhytaikaisia julkisia teoksia yhteistyössä taiteilijoiden ja lasten

kanssa. Lastenkulttuurikeskuksen johtaja on julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän jäsen ja suunnittelija-ohjaaja varajäsen.

5.4. Tekninen toimiala

Infrayksikkö

Käsittelee vuosittaiset investointisuunnitelmat yhdessä julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän kanssa heidän toimialojaan koskien. Vastaa osana infrainvestointeja toteuttavien pysyvien taideteosten taloudesta ja toteuttamisesta yhteistyössä julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän kanssa.

Infran kunnossapito

Vastaa ulkotiloissa sijaitsevan julkisen taiteen jalustojen ja lähiympäristön ylläpidosta. Infran kunnossapidon toimintayksikön esimies on julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän jäsen.

Tilayksikkö

Tarvittaessa konsultoitava asiantuntijaelin. Toimii yhteistyökumppanina tilaamalla julkista taidetta osana hallinnoimiaan peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeita.

Mikäli ulkoveistoshanke edellyttää rakennuttajaa, se määrittellään tapauskohtaisesti yhteistyössä teknisen toimialan kanssa.

5.5. Elinvoima- ja ympäristötoimiala

Kaupunkisuunnittelu

Edustaa asemakaavoituksen näkökulmaa julkisen taiteen suunnittelussa. Voi soveltuviissa tilanteissa huomioida julkisen taiteen asemakaavassa. Vastaa Kansallisesta kaupunkipuistosta.

Kaupunkisuunnittelupäällikkö on julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän jäsen ja asemakaava-arkkitehti varajäsen.

Kansallinen kaupunkipuisto

Tarvittaessa konsultoitava asiantuntijataho. Toimii Porin kansallisen kaupunkipuiston ekologisia ja paikalliskulttuurisia arvoja koordinoivana ja yhteen sovittavana asiantuntija- ja yhteistyöryhmänä kaupungissa. Osallistuu asiantuntijana kansallisen kaupunkipuiston vahvistetun rajauksen alueille ehdotettavien hankkeiden suunnitteluun. Porin kansallisen kaupunkipuiston kehittämistä koordinoi

Porin kaupunkisuunnittelun vastaava asiantuntija, jota tulee konsultoida suunnitelmissa, jotka koskevat kaupunkipuiston rajattua aluetta, esimerkiksi Luotojen (ml. Kirjurinluoto), Pohjois- ja Etelärannan, keskustan puistojen ja puistoakseleiden tai Isomäen ja Porin metsän alueella.

Rakennusvalvonta

Valvoo ja luvittaa julkisiin tiloihin toteutettavat kiinteät taideteokset.

6. Prosenttiperiaatteen toteuttaminen Porin kaupungissa

Prosenttiperiaatteella irrotettava määräraha suositellaan olevan 0,5–1 % rakennuskustannusten tavoitehinnasta riippuen kohteen luonteesta. Määrärahoja voidaan käyttää sekä kiinteiden taideteosten toteutukseen että väliaikaisten, aineettomien taiteellisten projektien rahoitukseen. Riippuen hankkeen koosta kanavoidaan 5–15 % prosenttiperiaatevaroista olemassa olevien julkisten teosten huoltoon ja kunnostukseen käyttötalouden kautta perustuen julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän hyväksymään kunnostussuunnitelmaan.

Seuraavan vuoden investointisuunnitelman valmistuttua julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä ja teknisen toimialan päälliköt käyvät sen läpi ja sopivat kohteista, joihin prosenttiperiaatetta sovelletaan. Investointiohjelmaan tehdään kirjaus määrärahasta. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä kaupunginvaltuusto vahvistaa määrärahan seuraavalle vuodelle.

Kaupungin omissa hankkeissa pitkäaikaisten ja pysyvien teosten toteuttamiseen varatut kulut katetaan rakennuskohteen investointimäärärahoista. Lyhytaikaisten ja aineettomien taideprojektien kulut siirretään kulttuuriyksikön käyttötalouteen. Osa prosenttiperiaatemäärärahoista voidaan käyttää taidekoordinaattorin palveluihin ostopalveluna tai olemassa olevien julkisten teosten huoltoon kohdassa 10.1. kuvatulla tavalla.

Taidetta voidaan hankkia taidekilpailun kautta tai tilaamalla suoraan valitulta taiteilijalta (hankintalain § 40 kohta 3). Kilpailussa noudatetaan Suomen Taiteilijaseuran ohjeistusta ja kilpailu toteutetaan yhteistyössä seuran kanssa. Julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä esittää hankintatapaa, kulttuuriyksikön päällikkö päättää aineettomien teosten hankinnasta ja tilayksikön päällikkö tai infrayksikön päällikkö kiinteiden prosenttiperiaateteosten hankinnasta. Päättävä taho vastaa tarvittaessa taidekoordinaattorin palvelusten hankkimisesta ostopalveluna.

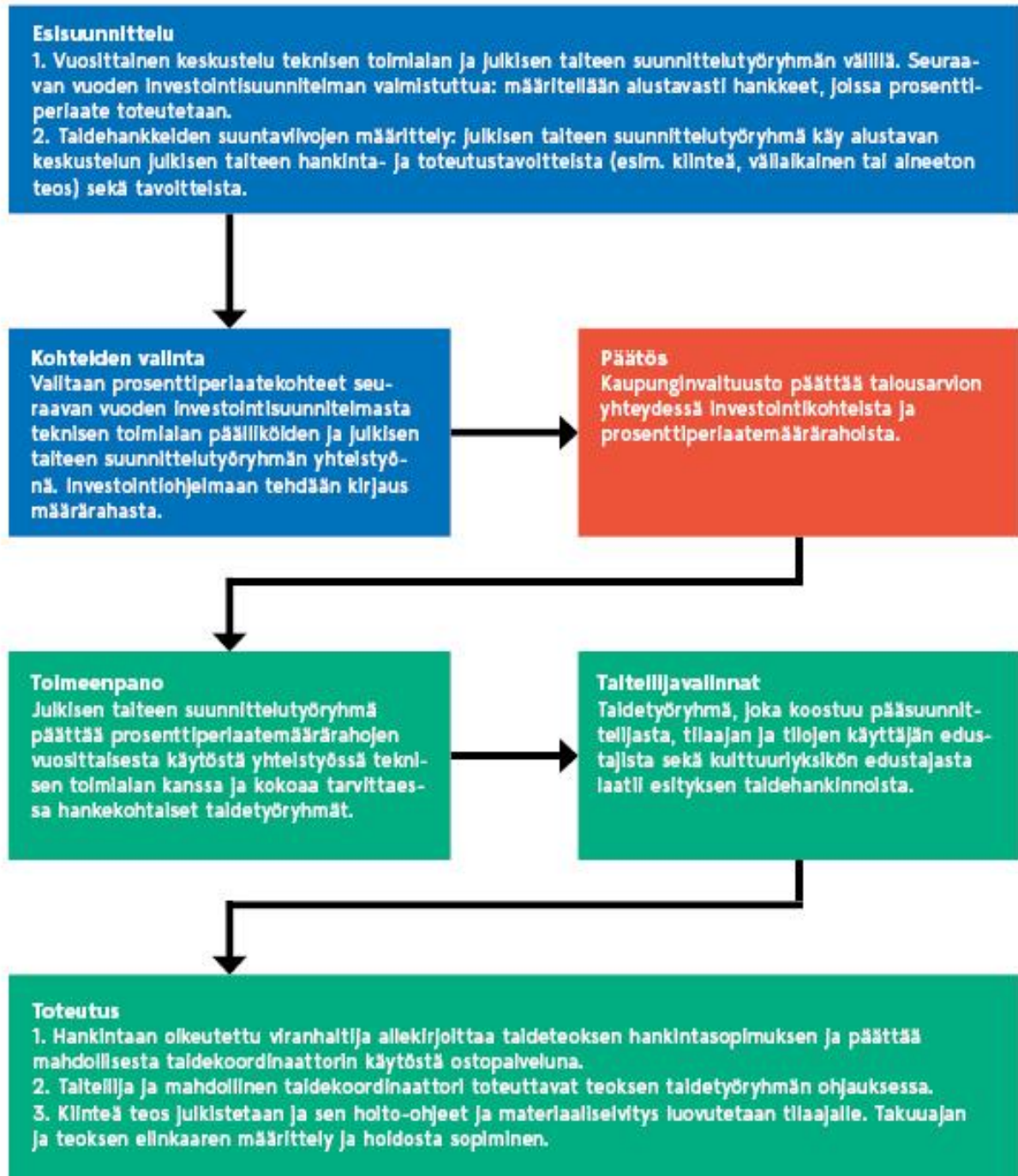
6.1. Kiinteät julkiset teokset

Kiinteitä julkisia taideteoksia voidaan toteuttaa uudisrakennuksiin tai peruskorjauskohteisiin. Peruskorjauskohteissa määräraha voidaan käyttää myös jo olemassa olevien teosten kunnostukseen. Prosenttiperiaatetta voidaan soveltaa myös infrarakentamiseen. Lisäksi prosenttiperiaatevaroja voidaan budjetoida taidekoordinaattorien palkkioihin ja olemassa olevien julkisten teosten huoltoon.

Tämän jälkeen julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä yhteistyössä teknisen toimialan kanssa päättää julkiselle taiteelle myönnettyjen määrärahojen käyttökohteista. Julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä

tekee taiteilijavalinnat tai organisoii taidekilpailun määriteltyihin investointikohteisiin. Toteutusvaiheessa teknisen toimialan toimintasäännössä oikeutettu viranhaltija allekirjoittaa taideteoksen hankintasopimuksen perustuen julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän ehdotukseen tai taidekilpailun tulokseen. Julkisen taiteen suunnittelutyöryhmällä on edustus prosenttiperiaatekohteita sisältävien rakennushankkeiden suunnittelutyöryhmissä.

Kiinteän julkisen taideteoksen hankintaprosessin kuvaus Porin kaupunkiorganisaatiossa

6.2. Lyhytaikaiset ja aineettomat julkiset teokset

Lyhytaikaisten ja aineettomien taideprojektien määrärahat siirretään kulttuuriyksikön käyttötalouteen. Julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä laatii yhdessä teknisen toimialan kanssa laaditun budjetin mukaisen ehdotuksen, jonka kulttuuriyksikön päällikkö vie vapaa-ajanlautakuntaan koskien lyhytaikaisia ja aineettomia teoksia. Vapaa-ajan lautakunnan päätöksen toimeenpanee kulttuuriyksikkö tehden yhteistyötä kaupungin muiden yksiköiden kanssa taideteoksen luonteesta riippuen.

7. Lahjoitukset ja aloitteet

Julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä käsittelee kaupungille osoitetut julkisen taiteen lahjoitukset ja aloitteet. Arvioinnissa huomioidaan ehdotuksen suhteutuminen Porin kaupungin julkisen taiteen kokonaisuuteen, ehdotuksen taiteellinen laatu, vaikutukset teoksen sijoituspaikkaan ja sen ympäristöön sekä teoksen aiheuttamat kustannukset liittyen mm. perustuksiin ja ylläpitoon. Porin kaupunki ei ota vastaan julkisen taiteen lahjoituksia, jotka sisältävät ehtoja esimerkiksi teoksen sijoittamisen tai ylläpidon suhteen.

Julkisen taiteen aloitteiden suhteen julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä arvioi aloitteentekijöiden edellytykset toteuttaa hanke. Työryhmä keskustelee lahjoituksen tarjoajan kanssa vastuiden ja velvollisuuksien jakautumisesta. Tarvittaessa työryhmä pyytää lausuntoja muilta kaupungin toimialoilta tai valtakunnallisilta asiantuntija- ja viranomaistahoilta. Lahjoitusten vastaanottamisesta päättää kaupunginhallitus julkisen taiteen suunnittelutyöryhmän esityksestä.

7.1. Omaehtoiset, paikkasidonnaiset taideteokset ja katutaide

Katutaide tarkoittaa erilaisia julkisessa tilassa tehtyjä omaehtoisia, paikkasidonnaisia taideteoksia tai taidetekoja, kuten muraaleja, interventioita ja tapahtumia. Katutaiteen muodot ja välineet muuttuvat jatkuvasti. Aloitteet väliaikaisten, julkisessa tilassa tapahtuvien taideteosten toteuttamiseksi kohdistetaan kulttuuriyksikön päällikölle.

8. Ylläpito ja elinkaari

Kiinteistä julkisista teoksista laaditaan niiden valmistuttua huoltokirja, joka sisältää teoksen perustiedot, sijaintipaikan, lähiympäristön merkityksen teokselle, tekniikan, materiaalit ja mitat, ylläpidon työnjaon, mahdolliset suojaukset sekä tiedon yhteyshenkilöistä. Mikäli teokselle on määritetty elinkaari, tieto kirjataan huoltokirjaan. Rakennuksiin kytkeytyvän taiteen suhteen

periaatteena on, että teosten perushuollon on oltava tehtävissä rakennuksen käyttäjien tai ylläpitäjien toimesta. Elinkaaren umpeuduttua teos poistetaan taiteilijan kanssa sovitulla tavalla.

Mikäli taideteoksia on toteutettu osaksi rakennuksia, on käyttäjillä velvollisuus ylläpitää ja huoltaa tiloissaan olevia taideteoksia huolto-ohjeiden mukaisesti. Jos julkisiin teoksiin kohdistuu tahallista ilkivaltaa, ilkivallanteoista tehdään aina rikosilmoitus.

9. Ylläpidon työnjako ja rahoitus

Julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä laatii huoltosuunnitelman julkisille taideteoksille kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Riippuen hankkeen koosta tekninen toimiala osoittaa 5–15 % prosenttiperiaatevaroista olemassa olevien julkisten teosten huoltoon ja kunnostukseen käyttötalouden kautta perustuen kunnostussuunnitelmaan.

Kiinteiden julkisten teosten huoltoprosessi:

1. Huoltosuunnitelman laatiminen kolmivuotiskausittain
2. Vuosittainen rahoituspäätös, jossa talousarviossa myönnetyt varat budjetoidaan huoltosuunnitelman mukaisesti kiireellisyysjärjestyksessä. Riippuen huoltosuunnitelman mukaisista toimenpide-ehdotuksista viranhaltijapäätöksen tekee joko kulttuuriyksikön tai teknisen toimialan toimialajohtaja tai yksikön päällikkö.
3. Huolto toteutetaan huoltosuunnitelman mukaisesti joko kaupungin omana työnä tai ostopalveluna.
4. Julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä valvoo huoltosuunnitelman toteutumista.
5. Porin taidemuseo ylläpitää julkisen taiteen huoltohistoriaa dokumentoivaa arkistoa.

10. Arviointi ja kehittäminen

Arvioidaan hankintaprosessin onnistuminen ja kerätään palautetta kaupunkilaisilta ja sidosryhmiltä säännöllisin väliajoin. Käytetään saatuja kokemuksia ja palautetta, jotta saadaan parannettua tulevia julkisen taiteen hankintoja ja niihin liittyviä prosesseja. Julkisen taiteen suunnittelutyöryhmä arvioi palautteen ja laatii suositukset kehittämistoimenpiteistä.

Julkisen taiteen ohjelmassa kuvattujen hankintaprosessien käyttöönoton yhteydessä pyritään kehittämään käytäntöä, jossa Porin kaupungin budjetoinnissa aletaan tunnistaa sivistystoimialan asiantuntijoiden suunnittelupanos osana prosenttiperiaatteen toteutusta vastaavalla tavalla kuin teknisellä toimialalla.